

NORSK BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Landbruks- og matdepartementet
Landbrukspolitisk avdeling
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 2003 - 01211 - 31	Doknr.: 31
Mottatt: 28 SEPT 2005 LP/SJ	
Saksbeh.: HGR	Ark.: 569
Kopi:	Avskr.:

Deres ref.: 200301211

Vår ref.: 803/OG0/40-2005/6665

Dato: 26. sept. 2005

Endring i forskrift om Omsetningsrådets virksomhet

Norsk Bonde- og Småbrukarlag viser til brev av 24.08.2005.

Innledning

Norsk Bonde- og Småbrukarlag ser på markedsreguleringen som avgjørende for muligheten for å oppnå den landbrukspolitiske målsettingen om et aktivt jordbruk over hele landet. I kombinasjon med samvirkets mottaksplikt fra alle produsenter styrkes muligheten for å oppnå denne målsettingen.

Markedsreguleringen av jordbruksvarer har gjennom hele sin funksjonstid levd under et tilnærmet konstant politisk press fra ulike aktører i bransjen som har følt at deres egen virksomhet har kommet dårlig ut innenfor de rammer som gjelder. Dette har for kjøttsektorens vedkommende medført mange justeringer av forskriftene etter hvert som etterkrigstidens oppslutning om landbrukspolitikken er blitt avløst av en mer individualisert og konkurransebasert næringspolitikk og med større fokus på nøytralitet mellom de ulike aktørene. Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil vise til at utviklingen i markedsandeler i produsentmarkedet ikke tyder på at systemet har gitt kjøttssamvirket spesielle konkurransefordeler i så måte.

Forslaget om å åpne opp for at såkalte uavhengige aktører skal kunne delta i markedsreguleringen uten tilsvarende motytelser, føyer seg inn i rekken av nye rammebetingelser som markedsregulator har måttet tilpasse seg. Det er grunn for å stille spørsmål ved om belastningene på markedsregulator er i ferd med å bli så store at ulempene overstiger nytten.

På den annen side må en også erkjenne at forutsetningene for markedsregulering har endret seg de siste årene, bl.a. fordi mulighetene for reguleringseksport er betydelig redusert og fordi markedene for kjøtt er organisert på en annen måte enn tidligere. Dette har medført at markedsregulator har gjennomført en analyse av hvordan rollen som markedsregulator har blitt gjennomført og kommet med konkrete forslag til forbedringer som vil gjøre ordningen mer robust mot kritikk fra ulike hold. Det er likevel viktig å presisere at alle aktører i bransjen må føle et ansvar for å bidra til at markedsreguleringen fungerer ved å følge opp de forslag til aktive tiltak som markedsregulator kommer med.

Nærmere om forslaget til endringer i reguleringen av kjøtt- og eggmarkedet

Forslaget om å gi markedsregulator innen kjøtt og egg avgrenset, dobbel mottaksplikt fra uavhengige aktører bygger på tre forutsetninger:

1. Mottaksplikten begrenses til aktørenes relative andel av markedsoverskuddet innenfor en definert overskuddsperiode
2. Mottaksplikten begrenses til hele og halve slakt
3. Leveringsretten for uavhengige aktører skal ikke medføre økte forpliktelser i markedsreguleringen for øvrig

Kommentarer til forslaget

Generelt:

Prinsipielt er Norsk Bonde- og Småbrukarlag i mot å gjøre slike endringer i markedsreguleringssystemet som nå er foreslått. En frykter konsekvensen av å gjøre endringer som vil forverre arbeidsforholdene for markedsregulator og på den andre siden redusere ansvaret for egen opptreden blant de uavhengige aktørene.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag ser likevel at det er et behov for å gjøre visse endringer i markedsreguleringen av kjøtt. En stiller imidlertid spørsmål om behovet for å gjennomføre de foreslåtte tiltakene så raskt. Et annet forhold er at det er nødvendig å komme med et par tilleggsforslag til det Landbruks- og matdepartementet har lagt fram.. Dette innebærer i praksis at Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil kunne akseptere og gjøre visse endringer i reguleringssystemet slik at markedsregulator får en begrenset mottaksplikt fra andre aktører, forutsatt at andre forslag også innarbeides. En kommer tilbake til disse forslagene.

Til pkt. 1:

Ved tidligere vurderinger av deltakelse i markedsreguleringen for aktører utenom samvirket har markedsregulator (i dette tilfellet Norsk Kjøtt) framsatt krav om likeverdig innsyn hos alle aktører eller grupperinger av aktører. Bakgrunnen for et slikt krav har vært å sikre at beslutninger om reguleringsinngrep skal bygge på et mest mulig pålitelig og etterkontrollerbart grunnlag. Det opplegget som nå foreslås innebærer ikke et slikt innsyn.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag forutsetter derfor at det av den grunn er utelukkende kjøttssamvirkets innmeldte markedsoverskudd som skal danne grunnlag for regulering av hele kjøttsektoren, basert på informasjon om samvirkets og de ulike uavhengige aktørenes andel av totalmarkedet for det enkelte kjøtt salg.

Det er videre viktig at overskuddsperioden er definert gjennom klare kriterier og at mottaksplikten/leveringsretten avgrenses til hele uker slik at dette passer inn i det løpende reguleringssystemet. Reguleringskvotene som tildeles de uavhengige aktørene etter søknad om deltakelse i ordningen kan ikke overdras til andre aktører.

Til pkt. 2:

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har mottatt klare signaler fra markedsregulator om at det fastlagte sortimentet av skåret vare burde komme med i den nye ordningen. Dette begrunnes med at framtidens lagerråvare i større og større grad vil bestå av ferdig nedskåret kjøttvare for å kunne tilfredsstille handelens behov til en hver tid. Å gjøre vedtak om at mottaksplikten/leveringsretten

skal begrenses til kun hele og halve slakt vil bety en ensidig, økt belastning på markedsregulator sett i forhold til de andre uavhengige aktørene.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil derfor foreslå at mottaksplikten/leveringsretten også skal gjelde for nedskåret vare innenfor det sortimentet som bransjen er enig om til en hver tid.

Til pkt. 3:

Landbruks- og matdepartementet forutsetter uten videre at leveringsretten ikke skal medføre forpliktelser for de uavhengige aktørene. Dette synes vel enkelt, etter vår oppfatning. Markedsregulator har krav på forutsigbarhet for å kunne regulere/betjene markedet på en best mulig måte. I den grad det skal kunne omtales som forpliktelser må de uavhengige aktørene akseptere at det fastlegges logistikkmessige rutiner, definerte kvalitetskriterier og regler for oppfølging, oppgjør rutiner, opplegg for reklamasjoner og eventuelle sanksjoner/oppsigelighet.

Andre forslag som må innarbeides.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag er kjent med at markedsregulator har presentert et forslag om bruk av reduserte slaktevekter som et aktivt virkemiddel i markedsreguleringen og stilt krav om at dette forslaget skal etterleves av alle aktørene i bransjen. Norsk Bonde- og Småbrukarlag støtter et slikt forslag og vil i likhet med markedsregulator sette dette forslaget som en forutsetning for å akseptere forslaget om dobbel mottaksplikt.

Gitt at det er en viss usikkerhet omkring hvordan de ulike endringsforslagene vil kunne bli handtert i praksis vil en fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag sin side foreslå at det gjennomføres en prøveordning fram til 31.12.2006. Denne prøveordningen kan gjennomføres uten å gjøre formelle endringer i forskriftene.

Oppsummering - konklusjon

Norsk Bonde- og Småbrukarlag erkjenner at markedsregulering er viktig for å sikre forbrukernes interesser om stabile tilførsler av jordbruksprodukter med god kvalitet samtidig som en holder reguleringskostnadene så lave som mulig for kjøttprodusentene. Det er derfor viktig å sikre fortsatt ro og oppslutning om det systemet som en har utviklet over lang tid.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil derfor, alt tatt i betraktning, kunne akseptere at uavhengige aktører innenfor kjøtt- og eggsektoren tilkjennes en avgrenset leveringsrett for sin andel av det totale markedsoverskuddet. Dette forutsetter imidlertid at de kommentarene som er gjengitt over innarbeides i forskriften.

Med vennlig hilsen

Solveig H. Bergsholm
Solveig Horve Bergsholm
Leder

Olaf Godli
Olaf Godli
Generalsekretær